

BIBLICKÉ STRETNUTIE VIII

Slávenie Eucharistie v Korinte

1Kor 11, 17-34

Modlitba

Nebeský Otče, s vierou berieme do rúk Sväté písmo. Veríme, že obsahuje slová, ktoré majú byť svetlom na životnej ceste. Bože, Duch Svätý, ty si vnukol svätopiscom, čo majú napísať; prosíme ťa, pomáhaj nám pochopiť všetky tieto slová a daj nám silu podľa nich žiť.

Pane Ježišu, dvom emauzským učeníkom horelo srdce, keď si im vysvetľoval Písmo. Rozohrej aj naše srdcia láskou k tebe, keď budeme čítať Sväté písmo, a daj, nech ťa stále hlbšie poznávame. Svätí Cyril a Metod, vy ste prví preložili Sväté písmo do reči našich predkov. Vyproste nám lásku k Svätému písmu a odhodlanosť stvárať podľa neho celý náš život.

Prvý List Korint'anom

Autorom prvého listu Korint'anom je apoštol Pavol a napísal ho roku 56/57 počas svojho pobytu v Efeze. Adresuje ho kresťanskému spoločenstvu v Korinte, ktoré vzniklo v rokoch 50/51-52 vďaka Pavlovmu apoštolskému pôsobeniu a ohlasovaniu evanjelia počas jeho druhej misionárskej cesty. V spoločenstve boli kresťania židovského i pohanského pôvodu.

Pavlove kontakty s kresťanmi v Korinte boli veľmi osobné a intenzívne. Svedčí o tom aj jeho návšteva počas tretej misionárskej cesty, ale najmä ich rozsiahla vzájomná korešpondencia. V NZ sa zachovali dva Pavlove listy Korint'anom a svojou dĺžkou sú spolu najrozsiahlejšími Pavlovými spismi s jedným mestom. Okrem týchto dvoch listov však Pavol napísal do Korintu aspoň ďalšie dva listy, ktoré sa však nezachovali (no niektorí vedci zistili náznaky až siedmych listov – vrátane kanonických). Takisto Korint'ania viac krát písali Pavlovi (1Kor 7,1 „o tom čo ste napísali“), alebo mohol mať Pavol správy o živote kresťanov v tomto meste napr. aj z ústnych zdrojov (1Kor 1,11 „z domu Chloe mi o vás oznámili“).

Mesto Korint

Mesto Korint bolo jedno z najdôležitejších hospodárskych centier Rímskej ríše. Bolo situované na dôležitej obchodnej ceste a malo prístup k dvom moriam s dvoma prístavmi. Obyvatelia mesta patrili k rôznym sociálnym skupinám a pochádzali z mnohých národov z viacerých častí Rímskej ríše. To všetko, spolu s archeologickými dokladmi a svedectvami starovekých autorov svedčí o značnej ekonomickej prosperite mesta, ale aj o sociálnych rozdieloch a zníženom stupni morálnej citlivosti. Tieto všetky problémy sa odzrkadľujú aj medzi kresťanmi, ako sa to dá vidieť aj v Pavlových listoch. Pavol viac krát reaguje na naliehavé teologické, sociálne a morálne otázky kresťanov v Korinte (napr. súperiace skupiny pod vedením rôznych vedúcich osôb, problémy so sexualitou, manželské otázky, liturgia a sociálna zaangažovanosť, úlohy v Cirkvi) a ponúka riešenia podnetné aj pre dnešné kresťanstvo, neraz zmietané problémami.

Text

1 Kor 11,17-34 Keď vás už napomínam, nechválím vás, že sa neschádzate na lepšie, ale na horšie. ¹⁸ Predovšetkým počúvam, že sú medzi vami roztržky, keď sa schádzate v cirkvi. A sčasti tomu aj verím. ¹⁹ Lebo musia byť medzi vami aj rozkoly, aby sa ukázalo, kto z vás sa osvedčí.

²⁰ Keď sa teda schádzate, nie je to požívanie Pánovej večere, ²¹ lebo každý si hneď vezme a zje svoju večeru a potom jeden je hladný a druhý opitý. ²² Nemáte vari domy, kde môžete jesť a piť? Alebo opovrhujete Božou cirkvou a chcete zahanbiť tých, čo nič nemajú? Čo vám mám povedať? Mám vás chváliť? Za toto vás nepochválím.

²³ Ved' ja som od Pána prijal, čo som vám aj odovzdal, že Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb, ²⁴ vzdával vďaky, lámal ho a povedal: "Toto je moje telo, ktoré je pre vás; toto robte na moju pamiatku." ²⁵ Podobne po večeri vzal kalich a hovoril: "Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku." ²⁶ A tak vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde.

²⁷ Kto by teda jedol chlieb alebo pil Pánov kalich nehodne, previní sa proti Pánovmu telu a krvi. ²⁸ Nech teda človek skúma sám seba, a tak je z toho chleba a pije z kalicha. ²⁹ Lebo kto je a pije, a nerozoznáva telo, ten si je a pije odsúdenie. ³⁰ Preto je medzi vami veľa slabých a chorých a mnohí umierajú. ³¹ Keby sme súdili sami seba, neboli by sme súdení. ³² Ale keď sme súdení, Pán nás napráva, aby sme neboli odsúdení s týmto svetom.

³³ A tak, bratia moji, keď sa schádzate jesť, čakajte jeden na druhého. ³⁴ Ak je niekto hladný, nech sa naje doma, aby ste sa neschádzali na odsúdenie. Ostatné zariadim, keď prídem.

Štruktúra

17-19 správy z Korintu

20-22 opis situácie

23-26 tradícia o Eucharistii

27-32 náuka

33-34 zhrnutie

I. 17-19 správy z Korintu

Keď vás už napomínam, nechválím vás, že sa neschádzate na lepšie, ale na horšie. ¹⁸ Predovšetkým počúvam, že sú medzi vami roztržky, keď sa schádzate v cirkvi. A sčasti tomu aj verím. ¹⁹ Lebo musia byť medzi vami aj rozkoly, aby sa ukázalo, kto z vás sa osvedčí.

Celý tento text je odpoveďou na situáciu v Korinte, o ktorej sa Pavol dozvedel (pravdepodobne od Chloe „z domu Chloe mi o vás, bratia moji, oznámili“ 1,11). Znovu opakuje, že počul o roztržkách (v. 18, podobne „hovorte to isté, aby neboli medzi vami roztržky“ 1,10) a výslovne spomína aj „rozkoly“ (v. 19). „Rozkol“ neznamena iba rozdielne názory, ale môže sa vzťahovať na rozličné skupiny, ktoré existovali v Cirkvi (na začiatku listu cituje názory Korinťanov: "Ja som Pavlov," "Ja Apollov," "Ja zasa Kéfasov," "A ja Kristov" 1Kor 1,12). Podobné názorové prúdy a smery boli typické aj pre židovstvo ako sa dozvedáme napr. zo Skutkov apoštolov: „Tu vystúpil veľkňaz a všetci, čo boli s ním - teda sekta saducejov“ (Sk 5,17); „Zistili sme totiž, že tento človek je ako morová nákaza a vyvoláva nepokoje medzi všetkými Židmi po celom svete a je aj pôvodcom vzbury nazaretskej sekty“ (Sk 24,5); „No priznávam sa ti, že slúžim Bohu svojich otcov podľa Cesty, ktorú volajú sektou“ (Sk 24,14).

Z časti to môže aj odzrkadľovať fakt, že kresťania sa na začiatku stretávali v súkromných domoch (s obmedzenou kapacitou) a medzi týmito skupinkami mohlo vznikať aj súperenie. Táto skutočnosť môže mať aj istý pozitívny aspekt a predstavuje skúšku: „aby sa ukázalo, kto z vás sa osvedčí“. Táto spočíva v trpezlivosti a zachovávaní viery v Krista až do dňa súdu. Tí ktorí sa osvedčia sú tí, ktorí držia sa viery v Krista, napriek rozdeleniu do menších skupiniek zachovávajú jednotu v podstatných veciach.

II. 20-22 opis situácie

²⁰ Keď sa teda schádzate, nie je to požívanie Pánovej večere, ²¹ lebo každý si hneď vezme a zje svoju večeru a potom jeden je hladný a druhý opitý. ²² Nemáte vari domy, kde môžete jesť a piť? Alebo opovrhujete Božou cirkvou a chcete zahanbiť tých, čo nič nemajú? Čo vám mám povedať? Mám vás chváliť? Za toto vás nepochválím.

V tejto časti Pavol opisuje situáciu pri slávení Pánovej večere (Eucharistie) v Korinte, o ktorej bol informovaný. Vidíme, že Eucharistia na začiatku nasledovala po spoločnom jedle. Toto poradie sa pravdepodobne veľmi skoro vymenilo, asi aj v dôsledku podobných situácií, ako v Korinte. Spoločné jedlo malo byť znakom lásky a solidarity medzi prítomnými a nazývalo sa aj „agape“ (= láska), alebo bratské jedlo. Tento vznešený ideál však často nebol uskutočňovaný a nastávali problémy: „každý si hneď vezme a zje svoju večeru a potom jeden je hladný a druhý opitý“ (v. 21). Kresťania si prinášali svoje jedlo a práve tento fakt v kombinácii so sociálnymi rozdielmi („chcete zahanbiť tých, čo nič nemajú?“ v. 22) spôsobil, že z prejavu lásky a jednoty sa stal znak sebeckva a rozdielov.

Hoci text výslovne nehovorí o dni, kedy sa kresťania zhromažďovali a slávil Eucharistiu, „Pánova večera“ (v. 20) je blízko výrazu „Pánov deň“, čo bol technický výraz pre nedeľu (ako nám to dosvedčuje spis Didaché: okolo 100 po Kr.).

Spôsob slávenie nedele bol odlišný od nášho: zdržiavanie sa práce bolo nemožné pre kresťanov židovského pôvodu, pretože dodržiavali Sobotu. I pre kresťanov z Gréckeho prostredia to mohol byť problém, najmä ak neboli slobodní (v Gréckom svete otroci museli pracovať).

O osobitnom postavení nedele sa dozvedáme z 1Kor 16,2: „Nech si každý z vás v prvý deň týždňa u seba odloží, čo môže, aby sa nerobili zbierky, keď prídem“. Toto nie je dôkazom, že sa Pavlovské spoločenstvá schádzali každú nedeľu, alebo iba v nedeľu, ale ukazuje osobitné postavenie nedele proti iným dňom.

Okrem toho prvý deň v týždni bol privilegovaný už v židovstve, pretože v ten deň začalo dielo stvorenia sveta. Pre kresťanov bolo zmŕtvychvstanie začiatkom novej doby a nového stvorenia. Z viacerých zdrojov vieme, že kresťania sa v tento deň schádzali na spoločné slávenie liturgie ráno na úsvite. Píše o tom napr. Plínius Mladší (63–c.113) v liste cisárovi (Epistulae X.96.6 keď opisuje kresťanov: „Potom tvrdili, že celá ich vina, alebo ich blud spočíval v tom, že mali obyčaj schádzať sa určitého dňa pred svitaním a spoločne Kristovi ako Bohu vzdávať chválu i prisahou sa zaväzovať nie k nejakým zločinom, ale aby sa ani krádeže, ani zločinu, ani cudzoložstva nedopúšťali, ani vieru nerušili, ani zverenú veci nezapreli, ak by o ne boli požiadaní. Po vykonaní tohto sa vraj obyčajne rozchádzali a opäť sa zhromažďovali k požívaniu jedla, obyčajného a nevinného, ale aj toto vraj zanechali, keď som podľa tvojho nariadenia vydal zákaz tajných spolkov“.

III. 23-26 tradícia o Eucharistii

²³ Veď ja som od Pána prijal, čo som vám aj odovzdal, že Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb,

²⁴ vzdával vďaky, lámal ho a povedal: "Toto je moje telo, ktoré je pre vás; toto robte na moju pamiatku." ²⁵

Podobne po večeri vzal kalich a hovoril: "Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku." ²⁶ A tak vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete

Pánovu smrť, kým nepríde.

Pavol opisuje spôsob slávenia Eucharistie tak, ako sa ho sám naučil. Píše v roku 58 o tom, čo odovzdal Korintanom v roku 51 pri svojej návšteve a čo sám prijal ešte predtým. Táto tradície musí byť veľmi stará a spája sa s Pavlovým pobytom v Antiochii po jeho obrátení (asi 43 po Kr.). Je to teda asi iba 10-12 rokov od Ježišovej smrti.

Pavol nielenže sa odvoláva na to, čo prijal, ale aj opakuje slová o Eucharistii, ktoré už boli ustálené (a používané pri slávení). Cituje verziu Eucharistie tak, ako sa ju sám naučil. Tento text (1Kor) je blízky verzii u Lukáša a spolu predstavujú tradíciu odlišnú od druhej, ktorú zachytávajú vo svojich evanjeliách Matúš a Marek.

Toto slávenie sa koná „na moju pamiatku“ (v. 24.25). „Pamiatka“ mala veľký význam pri židovskom slávení Veľkej noci. Nie je to iba spomínanie si na niečo minulé, ale opätovné prežívanie a aplikácia na všetkých ľudí žijúcich teraz. Židia až dodnes slávajú Paschu v takomto duchu: „ja som bol otrokom v Egypte a ja som bol vyslobodený“. Pamiatka znamená opätovné prežívanie a aplikáciu na súčasnosť. Spomienka nie je iba pasívna (zamyslieť sa), ale aktívna vec, ktorú treba robiť „Toto robte“. Takisto sa predpokladá sa jej pravidelné opakovanie.

Prvotná Cirkev od začiatku chápala slávenie Eucharistie ako spomienku na Kristovu smrť. Napr. mučeník Justín (100-165) hovorí: „Eucharistia je oslava, ktorú Pán Ježiš Kristus predpísal ako spomienku na jeho utrpenie“; „Chlieb, ktorý nám Kristus dal, aby sme ho jedli ako spomienku na jeho vtelenie kvôli tým, čo v neho veria, pre ktorých aj trpel; a kalich, ktorý nám dal piť ako spomienku na jeho vlastnú krv so vzdávaním vďaky“.

IV. 27-32 náuka

²⁷ Kto by teda jedol chlieb alebo pil Pánov kalich nehodne, previní sa proti Pánovmu telu a krvi. ²⁸ Nech teda človek skúma sám seba, a tak je z toho chleba a pije z kalicha. ²⁹ Lebo kto je a pije, a nerozoznáva telo, ten si je a pije odsúdenie. ³⁰ Preto je medzi vami veľa slabých a chorých a mnohí umierajú. ³¹ Keby sme súdili sami seba, neboli by sme súdení. ³² Ale keď sme súdení, Pán nás napráva, aby sme neboli odsúdení s týmto svetom.

Pre správne Eucharistie je potrebné aj jej správne chápanie. Preto Pavol uvádza časť venovanú náuke. Už sa viac neodvoláva na prijatú tradíciu, ale sám vysvetľuje.

V chlebe a kalichu videli Pánovo telo a krv a nie iba symbol: „Kto by teda jedol chlieb alebo pil Pánov kalich nehodne, previní sa proti Pánovmu telu a krvi“ (v. 27). Teológia neskôr ako vysvetlenie použije výrazy „skutočná, reálna prítomnosť - telo a krv, duša a božstvo“. S tým súvisí aj náuka a prax Cirkvi o úcte k Eucharistii: potreba vyznať ťažké hriechy v spovedi, duševná a fyzická príprava (modlitba a eucharistický pôst).

Nadostatok úcty k Eucharistii je vážne a ťažké previnenie: „Preto je medzi vami veľa slabých a chorých a mnohí umierajú“ (v. 30). Tieto ťažkosti kresťanov sú vysvetlené ako trest od Boha.

Na záver text hovorí o súde, ktorého cieľom je pomôcť uznať si vlastnú vinu, a tak sa vyhnúť konečnému odsúdeniu. Hoci náprava „Pán nás napráva“ (v. 32) nie je vždy príjemná, má pomôcť vyhnúť sa trestu a odsúdeniu.

V. 33-34 zhrnutie

³³ A tak, bratia moji, keď sa schádzate jesť, čakajte jeden na druhého. ³⁴ Ak je niekto hladný, nech sa naje doma, aby ste sa neschádzali na odsúdenie. Ostatné zariadim, keď prídem.

Záverečná modlitba

Bože, Duchu Svätý, ďakujeme ti, že si nás viedol pri čítaní Svätého písma. Veríme, že Ježiš Kristus je pravda. Posilňuj nás v tejto viere. Veríme, že Ježiš Kristus je cesta. Pomôž nám zachovávať všetky jeho slová a nasledovať jeho príklad. Veríme, že Ježiš Kristus je život. Uč nás s úctou a láskou často prijímať sväté sviatosti na udržanie a zveladenie Božieho života v nás. Panna Mária, nech na tvoj príhovor prijímame a v srdci zachováваме každé slovo, ktoré pochádza od Boha.